

RENÉE VAN MARISSING

K R A A A A !

Dit is een tekst voor twee stemmen.

Twee vrouwen, een rond de vijftien jaar oud,
de ander tien, vijftien jaar ouder.

De twee stemmen wisselen elkaar af of spreken tegelijkertijd.
Een witregel betekent niet noodzakelijk dat een andere stem
dient te spreken maar dat zou wel kunnen. Dat er geen witregel
is, betekent niet dat dezelfde stem moet blijven spreken.

De twee acteurs die de stemmen vertolken staan, al dan niet
versterkt, in de decorloze ruimte.

Lichtplan moet ervoor dienen dat de acteurs zichtbaar zijn, meer
niet. Publiek hoeft niet in het donker te zitten.

(Live) muziek wordt aangemoedigd.

Ik lig op de grond en denk aan de reuzen.

Het woud bestond uit naaldbomen die pas vanaf een meter of twintig takken krijgen. Duizenden kale stammen die met hun wortels in en over de grond klauwend hun evenwicht bewaren op de steile berghelling. Reuzen. Het meisje tussen de reuzen. Met haar handen glijdt ze langs de stammen, ze voelt waar de knoesten zitten, de aanzetten tot takken. Waar de schors gebarsten is, ze ziet hoe de barsten tot paden voor de mieren zijn geworden. Dichterbij, dichterbij, nu kan ze de kruimels zien die de mieren meedragen op hun rug.

Het meisje duwt de top van haar middelvinger tegen de stam van de boom, een obstakel, een niet te verplaatsen mierenobstakel.

De eersten lijken te twijfelen, lopen een eindje omhoog, in de richting van het middelste vingerkootje maar draaien zich na een paar passen weer om. Vervolgens lopen ze achter elkaar aan marcherend om haar vinger heen. Eentonig, zonder variatie. Ze drukt een mier plat, voelt zich een kort moment schuldig, maar bedenkt zich dan weer waar ze naar op weg is en vergeet de mieren, vergeet haar schuldgevoel.

Het meisje loopt verder, klimt, daalt, weet niet welke van de twee ze prettiger vindt.

Dit is toch niet wat je wilt?

Ik weet het niet.

Je wil toch licht, en helder, en opengetrokken?

Ja, ik denk het.

Dan niet dit.

Nee.

Zakken, glijden, ze voelt de dennennaalden onder haar handen, ze graait handenvol dennennaalden en laat ze tussen haar vingers door weer op de aarde vallen. Sommigen blijven haken in haar huid, ze kijkt naar haar handpalmen, naar het egeltje van klei en satéprikkers dat ze als kleuter had gemaakt. Hele kleine kerstbomen ziet ze en ze denkt: iedereen en alles moet ergens beginnen.

Ze rolt een open veld in en als ze de gedachte 'hier zou ik eeuwig kunnen liggen' hoort rondzingen in haar hoofd stopt ze met bewegen, een pop ben ik, kijk, ik heb de ledematen van een pop en tuurt ze tussen haar oogleden naar de lucht.

De zon schijnt niet, denkt het meisje, en hierna bedenkt ze dat dat niet waar is, dat de zon wel schijnt, natuurlijk wel, maar dat het zicht op de zon haar benomen wordt door de wolken. Dat is alles, zie je het stelt niets voor, niks verdwijnt, er komt soms alleen iets tussen.

Ze gaat op haar rug liggen, in het gras, met haar hoofd naar het dal, het woud aan haar voeten. Ze sluit haar ogen voor de wolken en droomt de zon op haar gezicht, ze is ongeduldig.

Zoek me, ik ben niet moeilijk te vinden, ik ben de enige.

Het meisje, dat ben ik.

Dat woud, een oude herinnering, toen ik nog groot kon denken. Nu... Wat over is gebleven zijn de kleine ruimtes, die alleen maar door deuren bereikbaar zijn. En dat ik van tevoren niet weet of een deur die dichtvalt zonder meer ook weer opengaat. En dat ik niet weet of ik dat wil.

Deze kamer.

Ik heb me laten vallen. Niet behoedzaam. Niet nieuwsgierig.
Ik lig op de grond en denk aan de reuzen, leg mijn hoofd tegen
een van hun wortels. Zo dan maar, iedereen en alles moet
ergens opnieuw beginnen.

Ik kan niet opstaan.

Waar ben je?

Ik ben hier.

Waar?

Hier.

Met mijn handen plat op de grond probeer ik mijzelf omhoog te duwen. Mijn platte handen vlak voor mijn gezicht, op de grond. De vingers die wegzakken in het hoogpolig tapijt. De kruimels, het stof, ik voel het, ik zie het. Ik kijk naar mijn handen die proberen het lichaam omhoog te drukken, en naar de kruimels en het stof op mijn vingers.

Mijn nagels, dof. De doffe nagels van mijn vingers die wegzakken in het hoogpolig tapijt.

Mijn nagels, vies. De vieze, doffe nagels van mijn vingers.

De kruimels die in mijn handpalmen drukken. De kruimels die onder mijn nagels komen.

Het stof, het stof...

Ik sluit mijn ogen want ik krijg weer geen lucht en ik duw mijn voorhoofd tegen de tafelpoot maar dat helpt niet, natuurlijk niet maar ik moet iets. Het hout kan voor koel, verkoelend doorgaan, mijn wang misschien ook even erlangs.

Weer een schok en mijn hoofd schiet een paar centimeter achteruit en dan vooruit en ik knal hard met mijn voorhoofd tegen de tafelpoot en ik kreun hard.

Doe je ogen dicht en denk jezelf ergens anders.

Vooruit, denk jezelf ergens anders, je weet dat dat de enige manier is om het korter te laten duren.

Denk jezelf op een rustige plek niet hier hier bestaat niet meer hier is weg denk daar daar is alles alles is daar daar is hier geworden denk iets met water een boot op het water iets met het strand de golven altijd de golven iets repetitiefs denk aan de zon te groot de maan te groot een reuzenrad een knaagdierwiel de wijzers van een klok denk aan cirkels rond rond buigen bamboe een hangmat hoe we wiegen hoe we zwemmen aan de vleugelslagen van een vogel de formatie waarin vogels vliegen de wisseling van het op kop gaan wielrenners die een bergtop bedwingen denk aan bergen de bomen op de bergen denk jezelf boven op een berg boven in een boom op een dikke tak boven in een boom bovenop een berg waar de wind door je haren en tegen je gezicht je hoofd in de wolken denk schors denk warm holle boom echo sneeuw bed denk bed dromen nu wandelingen meer langer lantaarnpalen springen aan precies wanneer je over een van de bruggen van een van de grachten loopt precies dan ja winter nee lente alles opnieuw de vogels komen terug de vleugelslagen van een vogel de formatie waarin vogels vliegen de wisseling van het op kop gaan wielrenners die een bergtop bedwingen denk aan bergen denk dal in het dal liggen het hele dal in het hele dal liggen vingers langs grassprietten voeten in het water het meer hele lichaam in het meer ademen onder water denk omarming denk liefde denk borsten en spieren en opgetild worden springen duiken kikkers dieren de monofocus van dieren eten eten jagen eten niet aan eten kotsen fout misselijk kramp fout fout rustig iets met de zon kom op iets met geaaid worden goed iets met de geur van hooi goed en wolken goed bloemen goed geen lelies lelies fout iris goed gladiool goed lelietje van dalen goed akelei goed pinksterbloem goed boterbloem

paardenbloem het wegblazen van de pluizen van een
paardenbloem dat dat het is dat dat alles is dat is alles

Toen ik alles in elkaar zag donderen dacht ik, ik moet overzicht
en ik liet mijn vleugels groeien.

En hier sta ik.

Ik schud mijn veren, pik mezelf zachtjes in de borst om mezelf
bij de les te houden, knipper een paar keer met mijn ogen, draai
mijn kop, kan mijn kop veel verder draaien dan ik gewend ben,
en kijk om me heen. Er is een ogenschijnlijke rust in de wereld,
niemand heeft iets in de gaten.

Met mijn afzet zat het altijd al wel goed.

Mijn durf... 'Kwaaier zijn dan bang' heb ik iemand eens horen
zeggen, en dat heb ik onthouden. Niet nadenken over de
verdwenen grond onder mijn poten, niet nadenken over de
afstand, snel stijgen, hoger en hoger ga ik. Pas als ik de wind
voel, en een luchtstroom waarin ik kan hangen, kijk ik om me
heen.

Ik, de vogel, rem af met mijn vleugels, steek mijn poten recht
vooruit en land op het dak van een van de hogere gebouwen
rond het plein.

Daar loop ik, met z'n allen, achter elkaar door de straten.

De dochter.

Het meisje.

Het geplande geluk.

Het nichtje.

Het kleinkind.

De nieuwe.

De schreeuwlelijk.
De nachtbraker.
De kruiper.
De stapper.
De zus.
De oudste.
De eerste.
Het stiefkind.
Het halfzusje.
De beschermer.
Het slachtoffer.
De openhartige.
De leerling.
De klasgenoot.
De vriendin.
De behoudende.
De dromer.
De keeper.
De goochelaar.
De pianist.
De saxofonist.
De klarinettist.
De rietbreker.
De gitarist.
De geinponem.
De uitslaper.
De stuntelaar.
De ontdekker.
De geheimhouder.
De buitenstaander.
De danser.
De toneelspeler.

Het jonkie.
De luiwammes.
De prater.
De onbenaderbare.
De verwarde.
De wegloper.
De vluchter.
De wezenloze.
De slapeloze.
De nachtwandelaar.
De verliefde.
Het kalf.
De onbetrouwbare.
De schommelaar.
De ruziezoeker.
De vredestichter.
De avonturier.
De stugge.
De overbrugger.

En ik, de vogel, zit op het dak van een van de hogere gebouwen rond het plein en kijk naar die processie van ikken en loer naar die ene om eruit te pikken die ene die niet in het rijtje thuishoort, zonder wie het prettiger toeven is voor de rest.

Ik, de vogel, kan niet kiezen. Ik schiet met mijn kop van links naar rechts, die, of die, of die, nee die ernaast. Kraaaa!
Zwaar, mijn vleugelslag, maar hoger en hoger moet ik, zo snel mogelijk. Weg van hier. Laat ze verrotten met z'n allen, op dat plein.

De zon, ik vlieg naar de zon.

Ik raak je de hele tijd kwijt.

Ik ben hier.

Zoek me niet alleen in de herinnering.
Geen verleden tijd, beleef het opnieuw.
Ik ben daar ook.
Maak het licht, laat het sneeuwen.

Zoek me in de sneeuw, je weet wat voor schoenen ik draag, je weet welke stappen je moet volgen.

Volg me het park in, knik vriendelijk naar de ijsbeer, zie hoe de honden achter oude tennisballen aan springen, volg me de straat door, de hoek om, de vijfde deur, de trap op, het huis in, het balkon op, kijk naar de vlokken die vallen, van boven naar beneden kun je ze zien vallen, zie je, zie je ze vallen? Volg me van boven naar beneden, we verlaten het huis, we zijn weer onderweg.

Zoek me in de wind die het haar in mijn gezicht waait, de bollingen in mijn opengeritste jas. De wind die altijd ergens vandaan komt en altijd ergens naartoe gaat en altijd iets achterlaat en altijd iets meeneemt. In het oog van de orkaan, handen, vingers gestrekt op schouderhoogte, mijn lichaam rondjes draaiend, hoofd naar achteren gekanteld, naar boven kijkend, daarmee het oog uitdagend: als je durft, kom dan als je durft!

Ga dan.

Dat doe ik. Ik loop de deur uit. Ik ren terug naar het vuur. Er is een vreugdevuur.

Wat als je deze keer wel blijft?

Ik loop de deur uit. Iemand zei: home is not a harbour, home is where it hurts. Ik zeg niet dat ik wegloop voor de dingen maar je kunt niet van mij verlangen dat ik ze opzoek. Alleen de gevel staat nog overeind, een oud huis dat gerenoveerd wordt. Pas op waar je je voeten neerzet. Zie je waar de spullen stonden, de lege ruimtes die opgevuld waren? We schrijven de spullen op de muren, zo is het ook goed.

Kom terug.

Ik...

Er is een vreugdevuur.

Nee. Er is alleen de wind.

Zoek me in dit landschap dat overhoop is gesmeten, ondersteboven is achtergelaten nadat de orkaan vertrokken is, uitgeraasd.

In het stof dat neerdaalt in mijn hoofd, in mijn blik als ik de schade probeer te overzien.

Zoek me in de rafelranden. De dunne lijn tussen wat anderen zeggen dat er gebeurd is en wat er werkelijk gebeurt. En wist je dat wat je links denkt rechts tot uiting komt en andersom?

Zoek me in de gezichten van de mensen die je tegenkomt in mijn hoofd. Ze zijn er omdat ze indruk hebben gemaakt, omdat ik van ze houd, omdat ik ze verafschuw en ze dus niet kan vergeten, omdat ik hun boeken gelezen heb, hun films gezien, omdat we hetzelfde bloed delen. Zoek mijn trekken, knip mijn ogen uit, mijn neus, mijn voorhoofd. Stel me samen, corrigeer en knip en plak me en weet dat overgangen nooit mijn sterkste kant zijn geweest.

En ik?

Zoek me in alle beelden die ik heb van mezelf, ga van ruimte naar ruimte en vergeet wat je kent, wat je eerder hebt gezien, kijk met een frisse blik, schoongespoelde ogen, niet van verdriet, van water, naar wat je ziet, wat je uitkiest om te zien, en als je denkt: ik vind het prettiger om naar de wezenloze te kijken dan naar de avonturier, zoek me dan in de wezenloze.

In wat ik achterliet, die nacht, in de resten van het feest, de rechtop gezette kratten die zo als krukken dienden, de lege flesjes bier die in de rechtop gezette kratten zijn geschoven of nog op tafels en op de grond staan, leeg ja leeg bijna sommigen met peuken erin want asbakken zijn er nooit genoeg op een feest.

In onze wolvendans, ellebogen en polsen gebogen, vingers aangespannen stappen we links en rechts, links en rechts en proberen we op onze tenen te landen en in onze blik ligt verveling en gevaar. Loer maar, we loeren naar elkaar.

Zoek me in mijn woede. Loeren wordt soms schreeuwen, en als ik mezelf niet meer kan horen denken, kan ik niks meer horen. Zie ik beelden, je bewegende mond bijvoorbeeld, als in een stomme film.

Zoek me in alles wat ik je vertel, de anekdotes, de herinneringen, de gedachten, associaties, verlangens, vragen, bevelen. Scheid het kaf van het koren, de meeste woorden... zoek me in al mijn omslachtingheid.
En in de stilte, waarvan ze zeggen dat die niet bestaat.

De klimmer.

De daler.
De vrouw.

Waar ben je?
Waar ben je?
Ik ben hier.

Deze uitgave werd gerealiseerd met de steun van Vlaanderen & Nederland Eregast Frankfurter Buchmesse 2016

www.hetpaleis.be

www.frankfurt2016.com

www.hzt.nl

www.brakkegrond.nl

www.staatstheater-mainz.com

De schrijvers danken HETPALEIS in Antwerpen voor het project STUKschrijven, Heleen Verburg en elkaar (en Tom voegt daar Suzan Tolsma, Willem De Maeseneer en Roeland Broeckaert nog aan toe).

Renée van Marissing (Amsterdam, 1979) is schrijver van romans, hoorspelen en (muziek)theaterteksten. Met *Er was niet de zee* won Renée de Amsterdam Fringe Silver Award 2014. Met het vervolg op deze voorstelling won ze de Director's Choice Award 2015. Bij uitgeverij Atlas Contact verschenen de romans *Het waaien van mijn oma* (2009) en *Strak blauw* (2012). De laatste werd genomineerd voor de Dioraphte Literatuurprijs. Een fragment van *Strak blauw* is opgenomen in de bloemlezing *De Nederlandse literatuur van de 21ste eeuw*, samengesteld door Wim Brands. Renée zoekt in haar werk naar de betekenis van taal temidden van andere disciplines als dans, muziek en beeldende kunst.

www.reneevanmarissing.nl

Toneelwerk

Dat woordje 'terug' – 2015

Er was niet de zee – 2014

Another Country – hoorspelbewerking van de gelijknamige roman van James Baldwin – 2012

Antigone – een bewerking – 2011

Ik ben er even niet – 2011

Unheimliches Weh – 2009

Het huis en de ruimte – hoorspel – 2009

The Black and The Beautiful – libretto – 2007

Ik ben er voor niemand – hoorspelbewerking van gelijknamig boek van Ingmar Heytze – 2006

Lieve jongen – 2005

